

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 273/2020-59

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti Porsche Slovakia, spol. s r. o., Vajnorská 160, Bratislava, IČO 31 362 788, zastúpenej advokátskou kanceláriou RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o., Vysoká 2/B, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Dana Nemčíková, vo veci namietaného porušenia základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 170/2018 z 23. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Porsche Slovakia, spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti Porsche Slovakia, spol. s r. o., Vajnorská 160, Bratislava, IČO 31 362 788 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 170/2018 z 23. mája 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Vec sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k zrušeniu rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 280/2016-522 z 25. októbra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 25. októbra 2017“), rozsudku Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 184/2010-437 z 1. februára 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 1. februára 2016“), ako aj uznesenia okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o nároku

na náhradu trov konania, č. k. 4 C 184/2010-613 z 3. apríla 2018 a vec bola vrátená okresnému súdu ako prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka vystupuje v konaní vo veci samej v procesnom postavení žalovanej v 2. rade. Predmetom konania je náhrada nemajetkovej (citovej) ujmy spôsobenej žalobcom v 1. rade až 5. rade z dôvodu usmrtenia maloletého v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným v 1. rade. Maloletý bol synom žalobcov v 1. a 2. rade, vnukom žalobcov v 3. a 4. rade a bratom žalobcu v 5. rade. Žalovaný v 1. rade mal so sťažovateľkou, vo veci samej ako žalovanou v 2. rade, uzatvorenú zmluvu o nájme motorového vozidla, ktorým došlo k dopravnej nehode, následkom ktorej došlo k usmrteniu maloletého.

4. Sťažovateľka ďalej uviedla, že rozsudkom okresného súdu z 1. februára 2016 bol návrh žalobcov v 1. rade až 5. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch proti sťažovateľke ako žalovanej v 2. rade zamietnutý a žalovanému v 1. rade bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. rade až 5. rade náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Na základe odvolania žalobcov v 1. rade až 5. rade, ako aj žalovaného v 1. rade bol rozsudkom krajského súdu z 25. októbra 2017 potvrdený rozsudok okresného súdu z 1. februára 2016 v časti zamietnutia žaloby proti sťažovateľke, pričom vo zvyšnej časti bol nárok žalobcu v 1. rade proti žalovanému v 1. rade znížený a nároky žalobcov v 2. rade až 5. rade proti žalovanému v 1. rade boli potvrdené. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vydané na základe podaného dovolania žalobcami v 1. rade až 5. rade proti rozsudku krajského súdu z 25. októbra 2017, pričom prípustnosť dovolania založili na odklonení sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, teda od § 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). K tomu sťažovateľka dodala: „... Najvyšší súd vydal Napadnuté uznesenie nielen v rozpore s právnym poriadkom, ale aj v príkrom rozpore s vlastnou rozhodovacou praxou a judikatúrou Ústavného súdu. Najvyšší súd mal žalobcami podané dovolanie bez meritórneho preskúmania odmietnuť, nakoľko dovolanie žalobcov nesplňalo podmienky jeho prípustnosti, t. j. Napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu je nezákonné... ďalej neobsahuje riadne odôvodnenie, je arbitrárne a zmätočné...“

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu uviedla, že najvyšší súd dovolanie žalobcov v 1. rade až 5. rade vecne preskúmal bez toho, aby splňalo formálne a materiálne podmienky prípustnosti v súlade s Civilným sporovým poriadkom. Namieta, že najvyšší súd mal podané dovolanie bez vecného preskúmania odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP. Dodala, že najvyšší súd v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku protizákonne suploval aktivitu dovolateľov. K tomu uviedla: „... ak dovolateľ opieral prípustnosť svojho dovolania o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, mal riadne označiť a doložiť konkrétny judikát, stanovisko alebo rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktoré možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v obdobnej meritórnej právnej problematike, túto povinnosť si však dovolateľ nespĺnil. Napriek tomu sa Najvyšší súd zaoberal dovolaním...“ K uvedenému záveru dospela na základe toho, že žalobcovia v 1. rade až 5. rade v podanom dovolaní neuviedli jedno konkrétne rozhodnutie najvyššieho súdu, o ktoré by opierali svoje dovolanie, ale uviedli celý elaborát rozhodnutí všeobecných súdov ako Slovenskej republiky, tak aj z Českej republiky, ktoré boli podľa tvrdení sťažovateľky navyše rôznej povahy, navzájom sa vylučovali a skutkovo ani právne sa nezhodovali s posudzovaným prípadom v konaní vo veci samej. Sťažovateľka namieta, že práve najvyšší súd následne sám nad rámec jemu zákonom určenej povinnosti vybral z takto predloženého súboru rozhodnutí jedno rozhodnutie, ktoré aplikoval a na základe ktorého následne bolo vydané napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

6. Zároveň sťažovateľka namietla, že najvyšší súd podanému dovolaniu vyhovel napriek tomu, že bolo koncipované ako ďalšie odvolanie. Sťažovateľka uvedené konštatuje na základe toho, že predchádzajúce rozhodnutia vo veci samej, ktoré boli napadnutým uznesením najvyššieho súdu zrušené, žalobcom v 1. rade až 5. rade priznali proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Uvedené uzatvára tým, že dovolanie bolo podané zo strany žalobcov v 1. rade až 5. rade v obave zo slabej perspektívy vymožitelnosti ich nárokov proti žalovanému v 1. rade a túto skutočnosť najvyšší súd nezohľadnil. Taktiež namietla, že pri „vybranom rozhodnutí“ najvyššieho súdu pod sp. zn. R 70/1969, ktoré najvyšší súd spomedzi žalobcami v 1. rade až 5. rade predostretých rozhodnutí v podanom dovolaní aplikoval na vec sťažovateľky, neboli

splnené ako materiálne, tak ani formálne predpoklady na to, aby išlo o ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. V tejto súvislosti namieta, že nemá vedomosť o tom, žeby toto „vybrané rozhodnutie“ bolo niekedy potvrdené iným rozhodnutím najvyššieho súdu, tiež uviedla, že najvyšší súd na neho v žiadnom inom svojom rozhodnutí nenadviazal a neodkazoval naň a tiež pokiaľ ide o právny názor v ňom vyjadrený, ide len o právny názor jedného senátu najvyššieho súdu. Zároveň namietla, že sa skutkovo, ako ani právne nevzťahuje na rovnakú alebo aspoň obdobnú vec, akou je konanie vo veci samej. Na základe už uvedeného preto sťažovateľka skonštatovala, že podľa jej názoru mal najvyšší súd podané dovolanie odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

7. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka tiež namietala jeho nedostatočné odôvodnenie. K tomu uviedla: *„Najvyšší súd v odôvodnení... veľmi nejasne, bez náznaku logiky a transparentnosti svojich úvah skonštatoval prípustnosť takto podaného a odôvodneného dovolania bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom vysporiadal s tvrdeniami Sťažovateľa o jeho neprípustnosti uvedené vo vyjadrení Sťažovateľa k dovolaniu žalobcov zo dňa 11.06.2018, ktoré boli pre jeho rozhodnutie významné. Najvyšší súd teda arbitrárne rozhodol tým, že svoje právne závery riadne neodôvodnil.“* Následne sťažovateľka pomerne obsérne cituje jednotlivé pasáže z odôvodnenia napadnutého uznesenia, na ktorých bližšie rozvádza podľa jej názoru zmätočnosť a arbitrárnosť tohto odôvodnenia. Podľa jej názoru najvyšší súd napadnuté uznesenie dostatočne a presvedčivo neodôvodnil. Dodala: *„Najvyšší súd pripustením dovolania žalobcov s absentujúcim dovolacím dôvodom – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe s poukazom na rozhodnutie R 70/1969 a zrušením právoplatných rozhodnutí Okresného súdu a Krajského súdu porušil základné právo... na súdnu ochranu.“*

8. Na záver sťažovateľka najvyššiemu súdu vytkla aj formalistický postup a len mechanické aplikovanie príslušných právnych noriem v napadnutom uznesení. Uviedla, že je arbitrárne, interpretujúce príslušné právne ustanovenia ústavne nesúladným spôsobom, ktorý popiera ich účel a význam a porušujúce legitímne očakávania sťažovateľky a princíp právnej istoty. Žiada, aby ústavný súd posúdil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vo vzťahu k nesprávnej aplikácii Občianskeho zákonníka, a to pre účely pasívnej vecnej

legitimácie sťažovateľky zo strany najvyššieho súdu. Pripustenie tejto pasívnej vecnej legitimácie sťažovateľky najvyšším súdom podľa názoru sťažovateľky zakladá porušenie ňou označených základných práv podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru. K tomu ďalej uviedla: *„Najvyšší súd mechanickou a ničím neodôvodnenou aplikáciou § 427 Občianskeho zákonníka a teda stotožnením subjektu zodpovedného za zásah do práva na ochranu osobnosti a za prevádzkou motorového vozidla spôsobenú škodu znivelizoval satisfakčný rozmer nárokov pri práve na ochranu osobnosti (§ 13 Občianskeho zákonníka) na púhe poskytnutie finančnej náhrady...“*

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti Porsche Slovakia, spol. s r. o., so sídlom Vajnorská 160, 831 04 Bratislava, IČO: 31 362 788, na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jej základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jej právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť zaručené čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.05.2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 170/2018 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.05.2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 170/2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Porsche Slovakia, spol. s r. o., so sídlom Vajnorská 160, 831 04 Bratislava, IČO: 31 362 788, trovy konania na účet jej právneho zástupcu, advokátskej kancelárii RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o., so sídlom Vysoká 2/B, 811 06 Bratislava, IČO: 36 863 360.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci (súdu)

nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 525/2018).

16. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

19. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

20. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v namietanom porušení základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením

najvyššieho súdu. K porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v dôsledku skutočnosti, že najvyšší súd na základe podaného dovolania vydal napadnuté uznesenie v rozpore s právnym poriadkom, ako aj rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu a ústavného súdu. Sťažovateľka zastáva názor, že podané dovolanie malo byť ako neprípustné odmietnuté, keďže v ňom nebol jasne podporený konkrétnym rozhodnutím najvyššieho súdu uplatnený dovolací dôvod, tiež namietla prílišnú aktivitu najvyššieho súdu pri výbere tzv. „vybraného rozhodnutia“ najvyššieho súdu pod sp. zn. R 70/1969 z viacerých predostretých v podanom dovolaní, ako aj to, že takéto „vybrané rozhodnutie“ nenapĺňa formálne, ako ani materiálne znaky ustálenej judikatúry.

20.1 Sťažovateľka ďalej namieta, že napadnuté uznesenie neobsahuje riadne odôvodnenie, podľa jej názoru je arbitrárne a zmätočné, najvyšší súd sa v ňom vôbec logicky nevysporiadal s tým, prečo pripustil dovolanie vzhľadom na už uvedené námietky uplatnené sťažovateľkou, čo sa týka jeho prípustnosti.

20.2 Sťažovateľka tiež namietla nesprávnu aplikáciu Občianskeho zákonníka zo strany najvyššieho súdu, a to pre účely pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky.

III.1 K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

21. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné

súdnicstvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (I. ÚS 303/2019).

22. Všeobecné súdy, ktoré sú v súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva zaručuje. V tejto súvislosti ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by totiž znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu.

23. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu okrem zrušenia rozhodnutí súdov prvej i druhej inštancie bola vec vrátená na okresný súd ako súd prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nešlo teda o konečné rozhodnutie. Aj keď z formálneho hľadiska je napadnuté uznesenie rozhodnutím právoplatným, konanie ďalej pokračuje pred okresným súdom.

24. V súvislosti s preskúmaním sťažovateľkou napádaného uznesenia najvyššieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím konečným, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (m. m. I. ÚS 357/2016, III. ÚS 46/2013, II. ÚS 105/09) v prvom rade podotýka, že ústavný súd len výnimočne vstupuje svojou právomocou do rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré nie sú konečné, avšak to neznamená, že sa nemôžu vyskytnúť prípady, že aj kasačné rozhodnutia sú spôsobilé citelne zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníka konania, napr. formulovaním ústavne nekonformného záväzného právneho názoru na riešenie veci, ktorý súd nižšej inštancie nemôže nerešpektovať, hoci by sám mal pochybnosti o jeho zlučiteľnosti s ústavným poriadkom. Ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzickým a právnickým osobám ústavným súdom by nebola účinná, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť skôr, než skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím. Ak by ústavný súd zotrval na kategorickom závere o neprípustnosti ústavnej sťažnosti proti kasačným rozhodnutiam, ocitla by sa časť

súdneho konania celkom mimo záber akejkoľvek kontroly, lebo by *de facto* bola týmto súdom daná takmer neobmedzená kasačná právomoc, keď prípadné vybočenie z medzí spravodlivého procesu by súd nižšej inštancie nebol oprávnený korigovať a ústavnoprávna ochrana práv účastníkov konania by bola rovnako, cez neprípustnosť ústavnej sťažnosti, vylúčená. Treba dodať, že tieto závery vychádzajú z účelu samotného konania o ústavnej sťažnosti, ktorým je ochrana základných práv a slobôd jednotlivca podľa čl. 127 ústavy (I. ÚS 42/2020).

25. Vychádzajúc z uvedených záverov, ústavný súd preto v danom prípade skúmal, či právny názor vyslovený najvyšším súdom v napadnutom uznesení kladie v celej jeho šírke na ďalšie rozhodovanie o sťažovateľkinej veci záväznú požiadavku vedúcu k porušeniu označených práv, ktoré by pri prípadnom neskoršom ústavno-súdom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné.

26. Je potrebné pripomenúť, že ak ústavný súd v minulosti vstúpil svojou právomocou do rozhodnutí napríklad aj druhostupňových súdov, ktorými boli zrušené prvostupňové rozhodnutia, urobil tak preto, že išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však navyše bola skutočnosť, že v konkrétnom prípade muselo ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Rovnako mohlo ísť o prípad, ak procesným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ústavnoprocených práv účastníkov konania (III. ÚS 46/2013). V aktuálnej veci ale tomu tak nie je.

27. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti, nezákonnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemôže byť v tomto prípade samo osebe dôvodom na namietanie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka mala a aj môže mať v súlade s § 149 až 154 CSP v ďalšom priebehu konania možnosť uplatniť svoje námietky a taktiež na ochranu označených práv predostrieť aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má k dispozícii ešte iný právny prostriedok ochrany tých práv, ktorých porušenie namieta v ústavnej sťažnosti.

28. Okolnosť, že prvoinštančný súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, neznamená, že sa sťažovateľka v ďalšom štádiu konania nemôže brániť na základe totožnej argumentácie, akú predložila v prerokovanej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, s tým, že všeobecné súdy budú musieť zvážiť relevanciu tejto argumentácie a podľa svojho úsudku ju zohľadniť v rámci svojho rozhodovania (m. m. II. ÚS 525/2018).

29. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. NeprisluCHA mu hodnotiť správnosť skutkových záverov, či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prisluCHA interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prisluCHA chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené,

či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 42/2020).

30. Zároveň ústavný súd dodáva, že nesúhlas sťažovateľky s obsahom napadnutého uznesenia nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným právnym názorom.

31. Ústavný súd uzatvára, že v danej veci nezistil dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie. Na základe uvedeného tak dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. *Obiter dictum* ústavný súd napokon dáva do pozornosti, že aj keď v minulosti pri zrušujúcich rozhodnutiach nerozhodoval konzistentne, keď ústavnú sťažnosť jednak odmietal pre nedostatok právomoci (napr. III. ÚS 626/2015), pre neprípustnosť (napr. IV. ÚS 331/2018) či pre zjavnú neopodstatnenosť (napr. II. ÚS 525/2018), pričom niekedy tento svoj procesný postup ani neodôvodňoval, v súčasnej dobe vychádzajúc z materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti sa zjednotil na tom závere, že takéto rozhodnutie podrobí aspoň kvázi meritórnemu prieskumu.

III.2 K námietke porušenia základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

33. Keďže z napadnutého uznesenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, ústavný súd z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

34. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu